

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Objectiones solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

quem actum. Major probatur, quia exercitium vitale essentialiter est motus ab intrinseco: motus autem ab intrinseco non est sine aliquo actu voluntatis. Minor etiam probatur: exercitium libertatis formaliter est exercitium vitale: sed libera omisso est exercitium libertatis. Ergo. Major probatur: potentia formaliter libera est potentia formaliter vitalis: ergo & exercitium potentia formaliter libera est exercitium formaliter vitale.

Nam potentia specificantur & denominantur ab actibus; ideò si actus & exercitium potentia libera non esset formaliter vitale, etiam potentia formaliter libera non esset, & denominaretur formaliter vitalis. Antecedens verò ex hoc constat, quòd libertas sit perfectio, & proprietas vitæ, essentialiter includens & supponens vitam, seu potentiam sese movendi ab intrinseco.

Confirm. Si voluntas in actuali exercitio suæ libertatis esset suspensa ab omni actu, haberet se modo mortuo; sed hoc est absurdum, seq. prob. Si voluntas non vivat in actu primo, etiam habet se modo mortuo in actu primo: ergo si non vivat in actu secundo, habebit se modo mortuo in actu secundo: Atqui non vivit in actu secundo, sine omni suo motu & actu, cum vivere vitæ secundæ sit moveri ab intrinseco, ergo.

Neque dicas. Puram omissionem esse exercitium libertatis non physicum, sed morale: ideòque non necessario includere actum vel motum vitæ. Nam *contra* est, quòd implicat esse exercitium vitale, quod non sit physicum: cum vita sit per essentiam perfectio physica: sed exercitium libertatis, sive sit contrarietatis, sive contradictionis, semper est exercitium vitale: ergo semper est exercitium physicum. Minor probatur: libertas in actu primo sive sit contrarietatis, sive contradictionis, semper est perfectio vitalis: ergo etiam libertas in actu secundo, sive exercitium illius, semper est exercitium vitale.

8. Probatur Tertio. Ratione S. D. insinuata in cit. q. de malo. Ut omisso fiat in actu secundo voluntaria, & peccaminosa omissio, necesse est aliquid assignari, per quod omisso ex voluntaria in potentia fiat voluntaria in actu, & ipsa voluntas ab actu primo & potentia omissio in intrinseco transeat ad actum secundum omissio: sed hoc aliud esse non potest, quam actus voluntatis: ergo. Min. probatur: nam, quicquid extrinsecum assignaveris, non sufficit ad voluntarium, cum voluntarium essentialiter requirat causam intrinsecam. Quicquid autem est intrinsecum, illud aequè adfuit in actu primo, nempe propositio indifferens in intellectu, & voluntas suspensa ab actu.

9. Probatur quarto. Omne voluntarium debet à voluntate positivè procedere: sed pura omisso sine omni actu non potest à voluntate procedere, ergo. Min. probatur. Nihil potest à voluntate procedere, nisi voluntas ad hoc ipsum sit inclinata & determinata à suo adæquato objecto; neque enim ulla potentia fertur extra suum objectum: sed voluntas sine omni suo actu non potest esse ab objecto suo adæquato & specificativo determinata. ergo. Min. probatur. Voluntatis objectum adæquatum est bonum & finis, sed

hic non trahit & determinat voluntatem sine suo actu: tum quia causalitas finis est appeti, & in multorum Thomistarum sententiâ est ipse actus amoris; tum quia non potest intelligi voluntatem immutari & trahi à fine, sine intrinseco & passivâ immutatione sui, ergo.

Confirmatur. Voluntas nunquam refugit malum ex motivo retrahente nisi in virtute boni retrahentis per amorem sui: Atqui omisso voluntaria est quadam fuga actus præcepti propositi sub motivo retrahente; v. g. omisso sacri est fuga ipsius quatenus impediens actum studij, iustis &c. Ergo præsupponit amorem boni, quia proposito est affectus erga studium, lulum &c.

§. III.

Objectiones solvuntur.

Objicies primò è S. Script. ubi Luc. 14. in-
putatur peccatum scienti bonum facere, &
non facienti. Adeòque significatur omissionem
actus conjunctam cum advertentia, esse sufficienter
voluntariam.

Secundo auctorit. S. D. 2. 2. q. 79. a. ult. ad ult.
& pluribus locis dicentis, quòd aliquod peccatum
possit esse absque omni actu.

Respond. ad 1. Eo loco, & similibus signifi-
cari, quòd ratio peccati, propter quod aliqui pe-
niuntur, consistat in omissione boni, non autem,
quòd illa omisso sit absque omni actu.

Ad secundum quoque dico, S. Doctoris me-
tem esse, peccatum omissionis, secundum id,
quod in peccato per se consideratur, esse sine ac-
tu: non autem secundum ea, quæ per modum
causæ, vel occasionis etiam per accidens con-
iuncta in peccato omissionis spectantur: quo modo
S. Doctor seipsum exposuit *loc. sup. cit.*

Objicies ex ratione primò, Quod libertas im-
mediatè respicit pro suo extremo, potest esse
exercitium libertatis; sed libertas contradic-
tionis pro suo extremo immediatè respicit puram
omissionem; ergo. Minor probatur. Libertas con-
tradictionis respicit contradictorie opposita, sicut
libertas contrarietatis respicit contrarie opposi-
ta: sed contradictorie opposita sunt actus & eius
pura omisso, sive agere & non agere: ergo li-
bertas contradictionis pro suo altero extremo re-
spicit puram omissionem.

Respond. negando minorem, & ad ejus pro-
bationem dist. min. Contradictione opposita
sunt actus & eius pura omisso, quæ sit pura omis-
sio respectu omnis actus, nego: respectu deter-
minati actus & objecti, concedo minorem: & si-
militer distincto consequente, nego contrarietatem.
Rursus, Contradictorie opposita, quæ respiciuntur
à libertate contradictionis, sunt agere & non
agere, prout non agere dicit negationem omnis
actus, nego: prout dicit negationem alicujus de-
terminati actus, concedo. Ratio est dicta est,
quia voluntas libera respicit suum exercitium,
prout natum est causari & egredi ex voluntate:
sed negatio vel omisso actus non est nata & apta
causari à voluntate, nisi ratione alicujus actus,
& quatenus omisso actui determinato, non qua-
tenus omni actui voluntatis opponitur. Ergo
etiam ut sic à libera voluntate respicitur.

Objicies secundò, Voluntas creata à nullorum
objecto

objecto potest in hac vita necessitari quoad exercitium: ergo sicuti voluntas potest suspendere suum actum circa determinatum objectum: ita poterit suspendere omnem actum circa quodlibet objectum.

Respond. Imprimis nego consequentiam; quia proceditur à sensu distributivo ad collectivum. Secundò, dist. antec. à nullo objecto determinatè sumpto potest quoad exercitium necessitari, concedo. A nullo objecto indeterminatè & vagè sumpto, quasi voluntati sit liberum, ut in exercitio suæ libertatis omnium objectorum collectionem deserat, sic nego. Hoc enim tam est impossibile; quam impossibile est voluntati ferri extra suum objectum.

13. Objicies tertio. Posset DEUS denegare voluntati concursum ad ullum actum: ergo in eo casu voluntas pure omitteret actum oppositum.

Respond. In illo casu puram omissionem non fore voluntariam & privativam, sed mere naturalem & negativam.

14. Objicies quarto. Posset DEUS facere præceptum semper exercendi aliquem actum: sed huius præcepti transgressio non foret alia, quam pura omisso libera. Ergo posset dari pura omisso libera.

Respond. Quòd cum DEUS non possit nisi bonos actus præcipere, violatio illius præcepti non foret per puram omissionem; sed vel per actum malum, vel omissionem actui non bono conjunctam.

15. Objicies quinto. Si non daretur pura omisso libera, præcepta affirmativa non sufficienter distinguerentur à negativis, cum utrumque præceptum foret de actu positivo.

Respond. negando sequelam. Quia distinctio inter præcepta negativa & affirmativa non ex hoc sumitur, quòd negativa præcipiant puram negationem, cessationem, & suspensionem ab omni actu, sed quòd per se & directè præcipiant omissionem actus determinati (quemadmodum & affirmativa præcipiunt actum determinatum) eo modo, quo voluntariè causari & poni potest: quæ cum liberè & voluntariè sine aliquo actu vagè & indeterminatè sumpto causari non possit, mirum non est, si præcepta negativa indirectè & per accidens, nempe non ex conditione objecti sed subiecti aliquem actum, non determinatè, sed vagè sumptum, seu causam vel occasionem ipsius omissionis præcipiant.

16. Objicies sexto. Ad hoc, ut voluntas non agat, cum potest & debet agere, nullus actus requiritur: sed voluntarium indirectum in hoc consistit, quòd voluntas non agat, cum posset & deberet agere: ergò voluntarium indirectum non requirit aliquem actum.

Respond. voluntarium indirectum in hoc consistere, quòd voluntas cum posset & deberet agere, liberè non agat: atqui liberè non agere, absque interventu alicujus actus, ipsam non posse, abundè ostensum est.

§. IV.

Fundamenta sententiæ affirmantis.

17. CONCLUSIO. Probabilius est, dari posse puram omissionem liberam sine omni voluntatis

actu casualiter, vel occasionaliter conjuncto cum illa.

Fundamentum ex auctoritate D. Th. est primò, hic q. 6. a. 3. in arg. sed contra ita arguentis: *Illud cuius domini sumus, dicitur esse voluntarium, sed nos domini sumus ejus, quòd est agere & non agere, velle & non velle: ergò sicut agere & velle est voluntarium, ita & non agere & non velle.* Et in c. *Quia igitur voluntas volendo & agendo potest impedire hoc, quòd est non velle & non agere, imputatur ei, quasi ab ipsa existens, & sic voluntarium potest esse absque actu: quandoque quidem absque actu exteriori cum actu interiori, sicut cum vult non agere: aliquando autem & absque actu interiori, sicut cum non vult.*

Et ad primum dicit voluntarium esse à voluntate indirectè, sicut à non agente, Et infra.

Similia habet q. 2. de malo a. 1. ad 2. & 4. præsertim verò in 2. sent. d. 35. q. 1. a. 3. ubi sic habet: *Quidam autem dicunt, quòd in peccato omissionis semper oportet aliquem actum esse, per quem aliquis retardatur ab impletionè præcepti, vel mandati, seu interiore voluntatis, ut cum aliquis vult præcepto non obedire, vel exteriorè, ut cum aliquis facit aliquem actum per quem ab expletione præcepti impeditur: & ponitur exemplum de illo, qui nimis vigilat, & non potest surgere hora debita, sed ista opinio non videtur necessitatem habere; cum enim voluntas libera sit, nec ad aliquid faciendum vel non faciendum determinetur, potest prætermittere aliquid, nihil de opposito cogitando, nec de aliquo, quòd sit impedimentum ejus.* Denique in 2. ad Annibald. dist. 35. q. un. a. 2. ad 2. *Omissio, inquit, non de necessitate voluntaria dicitur propter voluntatis actum, sed propter hoc quòd in potestate voluntatis consistit.*

A ratione fundamentum est primò Illud potest esse exercitium, quòd libertas pro suo extremo immediatè respicit: sed libertas contradictionis pro suo extremo immediato respicit puram omissionem: ergò. Min. probatur: sicut libertas contrarietatis immediatè respicit opposita contrariè, sic libertas contradictionis immediatè respicit opposita contradictoriè: sed opposita contradictoriè sunt actus & ejus negatio, hoc est agere & non agere; ubi non agere tanquam actui contradictoriè oppositum est pura omisso, ergò libertas contradictionis puram omissionem actus immediatè respicit.

Secundò. De ratione libertatis est, ut proposito quocunque objecto sub indifferentia possit voluntas circa illud actum elicere, vel omittere: ergò proposito v. g. objecto & præcepto dilectionis DEI potest circa illud suum actum suspendere & intermittere.

Neque dicas: quamvis circa hoc determinatum objectum possit actum suspendere, necessarium tamen esse, ut circa aliud objectum aliquem actum exerceat, ad hoc ut ista omisso fiat saltem indirectè voluntaria. Nam contra est: quòd non sit major ratio de uno, quàm de altero objecto: unde si voluntas potest suspendere suum actum circa objectum dilectionis DEI, non est ratio, cur non possit etiam suspendere circa aliud objectum. Contra est etiam clara auctoritas S. D. in 2. ad Annibald. d. 35. q. un. a. 2. ad